

Škola veřejné volby

Obsah přednášky

- Arrowův teorém
- Vznik školy veřejné volby
 - J. Buchanen, G. Tullock
- Hlavní teoretické přínosy
 - Racionální ignorance
 - Politický cyklus
 - Teorie byrokracie
 - Teorie rent-seekingu
 - Model středového voliče
 - další

Škola veřejné volby

- Politologie a ekonomie
- Veřejný zájem, veřejné blaho
- Metodologický individualismus
- Snaha maximalizovat vlastní (soukromý i veřejný) prospěch
- Machiaveli, Condorcet, L. Carrol
- K. Wicksell
- J. Buchanan, G. Tullock

Škola veřejné volby

Arrowův teorém

- Otázka existence funkce společenského blahobytu
- Lze z individuálních preferenčních funkcí udělat společenskou
- Arrowův teorém nemožnosti
- Přesun zájmů z společenské volby a blahobytu k volebním pravidlům

Škola veřejné volby

- D. Black, K. Arrow, J. Buchanan, G. Tullock, M. Olson, W. Niskanen, A. Downs
- Zkoumání politického rozhodování pomocí ekonomické teorie
- Místo veřejných financí, proces politického rozhodování
- Calculus of Consent

Škola veřejné volby

Racionální ignorance

- Racionální voliči, vyplatí se někde nezískávat úplné informace
- Nerozeznávání krátkodobých a dlouhodobých efektů, hodnocení podle současné situace
- Politici preferují krátké období
- Preference rozpočtových deficitů
- Keynesiánská politika má problémy

Škola veřejné volby

Politický cyklus

- Expanzivní a restriktivní politiky vzhledem k volebnímu období
- Platí pro pravicové i levicové strany

Škola veřejné volby

Teorie byrokracie

- Vztah byrokratů a politických vůdců
- Úředníci sledují vlastní zájmy – rozpočet úřadu – výše a pravidelnost platu, vliv a mos, společenské postavení
- Selhává efektivní kontrola
- Růst veřejného sektoru, vliv na politiky
- Růst konkurence, privatizace

Škola veřejné volby

- Parciální zájmy a zájmové skupiny
- Velký určité skupiny voličů při nízkém podílu na nákladech
- Přerozdělování
- Zájmové skupiny na úkor daňových poplatníků
- Růst regulace, změna směru hospodářského vývoje
- Kritika většinového systému zastupitelské demokracie

Škola veřejné volby

Logrolling

- Obchodování s hlasy poslanců pro přijetí určitého zákona

Škola veřejné volby

- Rent-seeking
- G. Tullock, A. Kruger
- Příklad dovozních licencí
- Velikost nákladů na dobývání renty
- Neefektivita a plýtvání se zdroji, neproduktivní aktivity

Škola veřejné volby

Model středového voliče

- Teorém středového voliče
- Strany budou prosazovat podobné politiky

Škola veřejné volby

- Konstituční ekonomie
- Hodnocení alternativních souborů pravidel hlasování
- Většinové a jednomyslné hlasování

Literatura

Povinná literatura

- Holman, R. a kol., Dějiny ekonomického myšlení, 3. vyd., Praha: C.H. Beck, 2005, kapitola 19

Děkuji za pozornost